

Fekete Gyula

Mi történt, mi történik itt?

Amikor, mint országgyűlési képviselőt felkértek a vitában való részvételre, kissé gyanakodva néztem a címre. Eszembe jutott az a helyhatósági választások előtt tömegesen kiragasztott választási plakát, ami egy szétdőlt családi otthon képét mutatva “Mi lesz itt? Mi lesz még itt?” rémképével sokkolta a lakosságot. A vita címe is ezt sejteti: hát mi (a fene) történik itt? Mi történt (a hátunk mögött) itt? Ugyanakkor már megszoktam, hogy mást sem látok a napilapokban, beletörődtem abba, hogy nekünk képviselőknak kell megírunk az igazat, hogy mi történik az országban, hiszen a velünk egy véleményen lévő újságírókat elüldözik a tájékoztatási monopóliumot birtokló posztkommunista-liberális sajtóorgánumoktól, rádiótól és televíziótól.

Annyi helyesbítési-helyreigazítási reflexió gyűlt fel bennem a vitaindító cikkeket olvasva, hogy önálló írás megfogalmazására már nem elegendő a terjedelmi korlát. A továbbiakban tehát hozzáláncolom magam a vitacikk-írók gondolatmenetéhez, megfogalmazásához, és elmondom kételyeimet, ha hamisnak, félrevezetőnek érzem az ítéletek alapjául szolgáló premisszákat.

Kerékgyártó T. István: “A totalitarizmus vége” című vitacikke (Palócföld 1991/1.sz.) már bevezető mondataiban érzékelteti, hogy a szerző szerint nem történt semmi, “szorongás közepette az embereket végsőkéig csigázza(!) a bizonytalanság, hogy a valódi felszabadulás bekövetkezik-e, vagy csupán illúzió marad”.

Véleményem szerint nem semmi, hogy akár 10 ember pártot alapíthat, saját lapot indíthat, bármikor beleszólhat, véleményt nyilváníthat a helyi vagy központi politikába, saját tulajdon bázisán függetlenítheti egzisztenciáját bármely demokratikus, mindenkori hatalomtól. Erről két-három évvel ezelőtt még álmodni sem mert senki, demokratikus

közállapotaink messze jobbak saját várakozásainknál is, szomszédos volt(?) kommunista országok létező gyakorlatánál is. Tudom, vannak akiknek savanyú a szőlő, kollektíve fanyalognak – a tájékoztatási monopólium birtokában, ami szintén a kormányzat ésszerűség határán túllépő engedékenységének a jele – hogy “nem történt semmi”. De mit csináltak két éve, három éve? Talán attól savanyú-kescerű még ma is a nyelésük?

Igaz-e, hogy “a politikai gyakorlatban a deprivált helyzetű rétegek tagjai nem tudnak valóságos szereplőként résztvenni”? A szerző véleményével ellentétben én úgy érzem, hogy a lecsúszott (deprivált, deviáns) rétegek jelenléte a politikában a kívántnál nagyobb, és a mérsékelt középrétegek számára is elriasztó hatású. Nem véletlen, hogy pártok alig mernek, még nemes cél érdekében is megmozdulásokat, tüntetéseket szervezni, annyira sokan mennek oda “csak a buli kedvéért”, vagy – erre is volt már példa – tömegesen jelennek meg gyanús külsejű, eszméinktől idegen jelzavakat bekiabáló alakok, akiket buzgón

idéznek a "véletlenül" ott lévő (sajtótájékoztatóinkat kerülő) újságírók, ha pedig ezektől az alakoktól tagjaink igyekeznek megszabadulni, akkor a sajtó csodálatosképp védi őket, MDF pártszolgálatosokról kiabál. Súlyos volt az alvilág jelenléte 1990 októberének utolsó napjaiban, amikor mercedeszes guruló kuplerájosok jól fizetett rohamosztagai uralták az országot, önkényesen kiráncigáltak embereket gépkocsijaikból, alapvető emberi jogaik gyakorlásában gátoltak meg milliókat, okoztak haláleseteket mentőautó késleltetése, torlásoknál keletkezett balesetek, vagy a hosszú veszteglés miatt bekövetkezett szívroham révén. A rádió pedig azokat bélyegezte rendbontóknak, akik élni kívántak az alkotmányos jogaikkal. Az alvilág befolyására jellemző, hogy parlamenti felszólalás is történt azon rendőr ellenében, aki életét lőfegyverrel védte, midőn 14-en - köztük többen késsel - rátámadtak, és olyan felszólalás is volt, amelyik az önkényes lakásfoglalók "háborgatásától", erőszakos kiköltöztetésétől óvott.

"Politikai elitek" csatározására szűkíti le a szerző politikai életünket. Csak példaképp mondom, hogy nálunk Újpesten programozó, pedagógus, villamoska laúz, mérnök, statisztikus, óvónő, nyomdász, közigazdász, épp itthon lévő külföldi vendégmunkás, kisnyugdíjas - szóval nem sértett rádiókommentátor, újságíró, filozófus, személyzetis - döntötte el, hogy ki legyen a polgármester, ki legyen az alpolgármester. És ma is van - és lesz is - beleszólásuk megfelelő tudású városi alkalmazottak kinevezésébe. Erről egyikünk sem mert volna álmodni, még két évvel ezelőtt se. "Eliteknek" sem tekintjük magunkat, mindenki közülünk szeretné, hogy még többen legyünk jelen a politikában, így kevesebb teher hárulna ránk.

"Jogérvényesítés társadalmi alapjait is meg kell teremteni" - mondja a szerző. Bárki bármilyen törvényt, rendeletet megtámadhat az Alkotmánybíróságnál - gondoljunk csak a

személyi számok használatának a betiltására - konkrét döntéseket is lehet támadni a közigazgatási bíróságnál. Új törvények létrehozására lehet készíteni képviselőket, vagy ilyen célzatú új pártot is lehet alapítani. Milyen "alapok" nincsenek megteremtve? Csupán egy év alatt is óriási volt az előrehaladás, ma nem alapozni, hanem felépítményt bővíteni kell. Igaztalannak érzem az érdekvényesítés alapjainak a hiányát konstatáló megállapítást.

A szerző aggódik, hogy "a nép fogalmát semmilyen szűkítő értelemben nem lehet használni", és egyesek így használják. Mi, kormánypárti képviselők nem szűkíteni, hanem tágítani szeretnénk a nép fogalmát. Az eddig hatályos öröklési jog mellett például meg szeretnénk adni az élethez való jogot is a magzatoknak - nem kívánom részletezni, hogy mennyi hazugságot, rágalmat kell emiatt elszenvednünk a népet szűkebb értelemben felfogó, és ezt hirdető propagandától.

"A hatalmi elit tagjai például az állampolgárokkal való kommunikációjukban ugyanúgy viselkednek, mint elődeik." - írja a szerző. Nagyon hamis ez a beállítás. Nem tudok arra példát, hogy az állampolgárok irányába a múltban - például a miniszterelnök - ne tudott volna szólni, míg a jelenlegi TV elnöke ezt több esetben megakadályozta. Arra sem tudok példát, hogy akkor a külügyminiszter szavait napilap - mint ahogy a Magyar Hírlap tette az idén - tudatosan meghamisította, hogy azután ezt valamennyi vele egy követ fűjő lap és önmagát sikerrel átmentő külföldi kommunista rendszer tömegtájékoztatása átvegye, rontva országunk nemzetközi megítélését. Arra sem tudok a múltból példát, hogy a napilapok - példányszámuk alapján súlyozott - összességének 95 százaléka elzárkózott volna kormánypárti képviselők állampolgárok irányába történő kommunikálásától, míg kormányellenes cikkeknek válaszadási lehetősége nélkül korlátlan teret ad. Arra meg nemzetközi mércével is ritkán van példa,

hogya a napilapok, a rádió-TV, hetilapok hetekig tartó hisztéria-kampányt folytassanak kormánypártok ellen, valótlan tények alapján (lásd pl. parlamenti "hordó" ügy, Hanák Katalin állítólagos megverése) – amikor pedig kiderül a teljes humbug, akkor a kormánypártok még helyreigazítási lehetőséget sem kapnak. ("Példátlan beavatkozás a sajtószabadságba" – írták.) A régi és az új hatalom kommunikációs módszereinek és lehetőségeinek a szerző általi azonosítása – minden alapot nélkülöző állítás.

"Vajon miért nem sikerült eddig a szociális piacgazdaságot megteremteni?" – kérdezi a szerző. Negyvenöt év rombolásának helyrehozását egy éven számonkéri – nem minősítem. Amúgy pedig egyetlen koalíciós párt sem állította, hogy egy ilyen rendszer kiépítése akár két, három év alatt is megoldható lenne. Azaz a kérdésselvetés nem korrekt.

"Az uralkodó rend hívei ugyan annak örülnének, ha az egyének úgy tekintenének sorsukra, mint egy szerepre..." Ha a szerző ezt minden uralkodó rendre nézve vonatkoztatja, akkor anarchizmussal rokoníthatók a nézetei, minden hatalmat, még a demokráciát is tagadja, mint erkölcselent. Persze mit tud a demokrácia helyett ajánlani? Ha pedig ezt a mondatot a mai kormányra vagy Parlamentre értette – kérem mondjon kormányokat ebből az évszázadból – bárhol a világon, akik egy év alatt többet tettek azért, hogy az állampolgárok ne csak szereplői, hanem alakítói is legyenek sorsuknak. Önkormányzatokról, vállalati tanácsokról, bíróságokról, népi ülnökökről, társadalmi szervek, egyesületek állami támogatásáról készült törvények sora – és a társadalombiztosítási önkormányzat, az oktatás önállóságát biztosító iskolaszékek előkészületben lévő törvényei készítetik az állampolgárokat önnön sorsuk alakítására. A mai uralkodó rend azon dolgozik, és annak "örülne" – a szerző állításával szemben – hogy minél szélesebb rétegek vegyenek részt

sorsuk alakításában – és a felelősségben való osztozkodásban is. Vakság nem észrevenni az ilyen célzatú törvények tucatjait – vagy rossz-hiszeműség.

Egyetértek abban a szerzővel, hogy ha a civil társadalom nem szerveződik meg, akkor szükségképpen totalitárius rend tölti be az űrt. Nem értek abban vele egyet, hogy ez a rend közönyt szül. Nem erről tanúskodik a több mint 100 ezres Erdélyért, a falurombolás elleni tüntetés, vagy a Nagy Imre és társai eltemetése és az ennél nagyobb mérvű tömeges kegyelete. (A látottak alapján nem a sajtó létszámbecsléseire támaszkodnék.) Ekkora tömegdemonstrációk nélkül nem adta volna át a hatalmat a volt totális rend, mint ahogy nem adta át sem Prágában, sem Berlinben, sem Bukarestben. A mai választási közöny abból is fakad, hogy különösebben nem tartanak az emberek egy új diktatúra megalakulásától, tehát nem is mennek el ellene szavazni.

Egyetértek a szerző utolsó mondataival is – azzal, hogy utópia marad az új társadalom építése gazdasági, kulturális alrendszer építése nélkül. Csakhogy én nem tagadom ezeknek az alrendszernek a fejlődését – hiszen számontartom a statisztikákból, hogy 1990-ben hány tízezer(!) új kisvállalkozás, részvénytársaság, magánvállalkozás alakult, hány ezer(!) kulturális célú egyesület és alapítvány jött létre. A számokkal is mérhető gyors fejlődés tovább gyorsul 1991-ben a privatizáció kiterjesztése révén. Nem semmi, ami e téren történik – ellentétben az általános fanyalgással.

Bruna Gusztáv "A politika nyomorúsága" című cikkének (Palócföld 1991/1.sz.) bevezető gondolatai rokoníthatóak a "bűnös nép" teóriájával, amely szerint itt mindenki utolsó csatlós és kollaboráns volt. "Kevés tudatos reformert, ellenzékit, ellenállót volt szerencsénk közéről látni" – írja. Nekem szerencsésebb ismerési köröm volt, nagyon sok tudatos reformert, ellenzékit, ellenállót ismer-

hettem meg. Tudatos ellenállók voltak, és nem "ide löjtek" jelszóval fellépő ösztönös ellenállók, akiknek áldozata valóban sokszor hiábavaló volt. Tollforgatóktól már elvárható, hogy az ösztönös, színpadias forradalmár fellépést ne azonosítsák a tudatos ellenállással. Éppen Magyarország tömeges, szívós ellenállói tették lehetővé, hogy nálunk vértelen volt az átmenet - nem úgy, mint Kelet-Európa más államaiban, és nagyobb az előrehaladás, mint zászlókat lobogtató, röplapokat tömegesen nyomtató "tudatos ellenállók" bukaresti, szófiai, belgrádi vagy tiranai eredményei. Méltánytalan gúnyolódásnak érzem, hogy az ellenállók "elszaporodása" akkor történt meg, "amikor már nyilvánvalóvá vált, hogy a régi rendszer kibillen az egyensúlyából". Nem ismerem olyat közülünk, aki 1987 szeptemberében Lakitelken meg merte volna jósolni, hogy három év múlva demokratikusan választott parlament lesz, helyi önkormányzatok alakulnak, sajtó szabad alapítása lehetséges lesz, megszűnik az egyház állami irányítása stb. Semmi ilyesmi nem volt nyilvánvaló - legfeljebb az, hogy a helyzet olyan mértékben romlik, hogy csupán a láncainkat veszíthetjük. Megjegyzem, hogy a szerző éleslátásával szemben egyetlen nyugati politológus, vagy egyetlen információk tömegével ellátott politikai-külgazdasági kutatóintézet nem látta előre Kelet-Európa ilyen gyors összeomlását. Akár a "nem tudatos", akár az "elszaporodott" ellenállók nevében is tiltakozhatnék, de minek? Nem önmagunkért, nem is elismerésért tettük - hedonista, egoista szempontból pedig az ilyen jellegű kockázatvállalás valóban gúnyolódásra érdemes.

A szerző úgy véli, hogy az alacsonyabb státusú rétegek eltávolodtak a napi politikától. Alacsonyabb státus alatt most nem deprivált, deviáns réteget érve (amely szintén "túl aktív") politikai gyakorlati tapasztalataim éppen e rétegek erős aktivitását igazolják. Állítom, hogy ma párt, egyesület nem tud létezni

nyugdíjasok, gyermekeiket már felnevelt teher nélküli középkorúak áldozatkész munkája nélkül. Aktivitásukat az is indokolja, hogy kevesek az alacsony státuszukon segíteni kész egyéneket, programokat - így tudatosan részt vesznek ezek támogatásában. Ugyanakkor - ez is tapasztalatom - szinte teljesen hiányoznak a politikai közéletből a nagyvállalatok, nagybankok milliókat kereső menedzserei. Rejtőzködésüket - jobb most nem a napfényre kerülni - megértem, legfeljebb azt furcsállom, hogy szociológusok hada ma azokra mutogat, hogy visszahúzódik a politikától - akik igen aktívak, és azok megnevezését kerüli (mint ördög a tömjénfüstöt) a passzivitás elemzésekor, akik passzív(?) válása a leglátványosabb.

"Nem léteznek - honnan is léteznének - a társadalom erodálását megakadályozó, önkéntességre alapozott intézmények... hiányoznak az egyesületek, társas keretek." - olvasható a cikkben. Nos, ha csak ettől a hiánytól kellene féltetni a demokráciánkat, én nem félténém. Több gúnyolódó újságíró már "hárommillió egyesület országának" nevezi hazánkat, ahol nemzeti méretekben folyik a "gittrágás". Az bizonyos, hogy ezrével alakultak meg személyi hagyományt őrző egyesületek (pl. csak Széchenyi nevével fémjelezett-ről, négyről tudok), vallásos egyesületek, helytörténeti és művészeti baráti körök, ipartestületek, gazdakörök, a legkülönbözőbb célú alapítványok. A megállapítást - hogy nem léteznek ilyenek - a magyar valóság nagymértékű nemismerésének veszem. Mivel a szerző premisszái nem valós tények, így a következtetés is rossz: hogy politikai, törvénykezési eszközökkel nem lehet újjáépíteni a társadalmat. Gazdasági, egyesületi téren nagyon is aktív a társadalom, és az elmúlt év politikai törvényhozása méginkább tágitotta az ilyen jellegű aktivitás kereteit.

"A társadalom leglényegesebb mozgatórugója a pénz lesz - amely szennyes,

gusztustalan hordalékot is sodor bőven.” – írja a szerző. A gazdasági életben természetesen a pénz hatalma fog érvényesülni, de épp a társadalom egészére történő elterpeszkedését ellenzik a nemzeti-keresztény elvet valló pártok. Ezért vagyunk “Bűnös harmadik-utasok” a hedonista liberális sajtó szemzőgéből. Számunkra nagy segítség II. János Pál “Centesimus annus” című enciklikája, amely épp a tőkés társadalom, a pénzcentrikus világnép veszélyeire figyelmeztet. Nem csoda, hogy 40 oldalas anyagából sorokat is alig közölt a hazai sajtó, nehogy látványosabb legyen a hazai olvasók előtt a rólunk kialakított hamis kép. Ha netán egy lap, hetilap lehozza mellékletében az enciklikát, akkor a lakosság is megérti: miért nem csak a “tulajdon” volt az MDF választási jelszava, és miért Kölcsey “Szabadság és tulajdon” egymás létét feltételező eszmerendszere.

A cikk befejezése: “akár boldogok is lehetnénk”. Valóban: békés volt nálunk a rendszerváltás, legelőrébb tartunk a volt kommunista rendszerek átalakításában - miért nem vagyunk boldogok? Vagy csak a massz-mediák irányítói sulykolják belénk a boldogtalanság érzetét? Nos, a teljhatalmukat veszítettek, a bűneiket tovább leplezni nem tudók boldogtalanságát meg tudom érteni - azt nem, hogy az örömnek, boldogságnak, a felszabadultság érzetének még nincs tere a hazai tömegtájékoztatókban.

Csongrády Béla “Túlparton” című írása (Palócföld 1991/1.sz.) azt a sodródó állapotot példázza, amitől óv a vitaindító cikk - szereplője és nem alakítója volt a történelemnek. Beléptették a pártba, elfogadta az 56 utáni megtorlások magyarázatait, nem lépett be a reformkörbe némely képviselőjük nagy hangja miatt. Pedig valamikor az életben dönteni kell, vállalni kell a nagyhangúak leintését, a sorbanállásnál előrefurakodók megfékezését, a telefonokat, közlekedési eszközöket rongálók rendreutasítását. Ha már valamely hata-

lomra várunk, hogy ezt helyettünk megtegye, akkor pusztán kényelemszeretetet vagy félelem miatt magunk-magunk hívjuk életre és építjük fel a totalitárius államot. Amely persze atyáskodik, és helyettünk is dönt.

Egyetérték a szerzővel abban, hogy a békés átmenet megvalósításában elévülhetetlen érdemeket szereztek szocialista politikusok is. Nem hibáztatom azonban a társadalmat, hogy óvatos volt, “nem honorálja” ezt a szerepet. Elég volt néhány pillantást vetni a pártlistára, és adódott a dilemma: egy-két nagyon derék szocialista politikussal együtt két-három “nem-szeretem” politikust is el kellett volna fogadnia a szavazónak. Nem igazságtalan visszahatás volt a választás eredménye, hanem a szocialista párt felemáságának logikus következménye.

Nem értek egyet abban a szerzővel, hogy “társadalmi és gazdasági téren nem történt igazán változás”. A már tárgyalt több tízezer új önkormányzati képviselő, több, mint tízezer új kisvállalkozás, új egyesületek és alapítványok ellentmondanak ennek a feltételezésnek. A kárpótlási törvény keretében további milliók juthatnak állami vagyონrészekhez, jelentőssé, megkerülhetetlenné téve a civil közeposztály létét bármely politikai erő számára.

Gyorsabb ütemet követel a szerző az átmenet terén. Követelni, fanyalogni – lehet, de hol gyorsabb ez az ütem bárhol is, Kelet-Európában? Hol bírja ki az átalakulás gyorsaságát ilyen jól a gazdaság és a társadalom? Egy év alatt 93 törvényt és 80 parlamenti határozatot fogadott el a parlament. A heti két nap plenáris ülést további két nap bizottsági ülés követ – miszerint egy-egy törvényhez vagy határozathoz 20-30 jobbító szándékú módosító javaslat is csatlakozik, ezek sorsáról bizottságok ajánlások formájában határoznak. (Jelentősebb törvényekhez több száz – pl. a kárpótlási törvényhez 470 – módosító, vagy csatlakozó-módosító javaslatot nyújtanak be és

tárgyalnak meg az országgyűlési képviselők.) Ugyanez a határozatgyártás, jobbító-módszertő szándékok megtárgyalása helyi önkormányzati szinten is lázas ütemben folyik - ezt az ütemet már csak a felületesség veszélyével és a demokratikus módszerek megsértésével lehet növelni. Parlamenti, önkormányzati szinten szinte végkimerülésig dolgoznak az országgyűlési és a helyi képviselők, szerencse, hogy nincs elég idejük hallgatni a kommunista kézben hagyott tömegtájékoztatót véget nem érő fanyalgásait, nyavalygásait.

“A konzervatív erők hegemon szerepet szánnak saját eszmekörüknek, s ezáltal indirekten befolyásolják a sajtószabadság korlátlan érvényesülését is.” A megállapításról a marosvásárhelyi magyarellenes pogromnak kiváltó szócskájá, a “gyógyszertár” jut az eszembe, amelynek a kiírását a Vatra úgy értelmezte, és röppentette világgá, hogy a magyarok nem túrik a városban a román feliratot. A mintegy harminc kormányellenes napilap szinte egységesen “hegemon” törekvésnek minősítette egyetlen kormánypárti lap alapítási szándékát, féltek, hogy a kormány és a kormánypárti képviselők legalább egy lapban torzító, hamisító szándékú tolmácsok nélkül, közvetlenül megnyilvánulhatnak. Azok kiabálják a sajtószabadság megsértését, akik félnek a szabadság sajtójától! Sajnos, az ilyen vatrás megnyilvánulásnak nálunk is számos bértollnoka akad.

Terjed a türelmetlenség, a kisebbségekkel, felekezetekkel szembeni intolerancia - írja a szerző, és emlegeti a “keresztény” kurzus veszélyét. Erről egy parlamenti interpelláció jut az eszembe, amelyben az interpelláló “szemita kurzus” szóhasználat miatt a legfőbb ügyésztől lapbetiltást követelt. Miközben a saját lapja egy számban 15-20 esetben, éves átlagban ezerszer is használja a “keresztény kurzus”, “keresztény-nemzeti kurzus” nem éppen dicséret kifejezést. Ki az intoleráns? Aki czredszer is letörli arcáról a köpécsket,

vagy aki első alkalommal rendőrért kiabál és - liberális létére - szidalmazási előjogokat követel önmagának?

A szerző a kormányt vádolja a Szovjetunióval való kapcsolatok elhidegülésével. Csak azért nem mondom, hogy teljesen tájékozatlan, mert ilyen jellegű, ilyen hangvételű megállapításokat olyan napilapok is rendszeresen közölnek, amelyek mindent megtesznek a kapcsolatok lerombolása érdekében. Pl. 1990 júniusában az ellenzéki pártok óriási propaganda hadjáratot indítottak, hogy mihamarább lépünk ki a Varsói Szerződésből. A szavazás napján mind a Magyar Hírlap, mind a Népszabadság egy teljes oldalon át szidta a kormányt, ócsárolta az MDF-et (úgy mond kétarcú) - hogy nem teszik meg ezt a szükséges lépést. Mondanom sem kell, hogy a Szovjetunióhoz való kapcsolatok megóvását célzó kormánypárti vélemények nem kaptak nyomdafestéket a “szabad” sajtóban. Hasonló nyomás nehezedett ránk, kormánypárti képviselőkre, amikor a balti államokkal kapcsolatos kalandor lépéseket akarták volna kieroszakolni a tömegkommunikáció hisztériakampányával támogatott ellenzéki pártok. Most, május elején hangzott el a Parlamentben ellenzéki interpelláció arról, hogy miért szállítunk, miért hitelezünk a Szovjetunióknak. Az már csak a magyarországi erkölcsi lezüllettség mérőfoka, hogy akik ezt számonkérlik a kormánytól, azok máshol, más helyeken szovjetellenesnek tüntetik fel a kormányt, és ilyképpen toleránsabbaknak önmagukat.

Erdős István “A rendszerváltás pszichológiája” című írása (Palócföld 1991/sz.) mentalitásában nem különbözik az előző három írástól, így úgy érzem, megállapításaira már válaszoltam. “Belefárad az ország a nagyotmondásokba”; “rögtönzések uralkodnak a kormány színpadán”; “kiváltságos elit kicseréléséért történt rendszerváltás”. Véleményem szerint a törvényhozás iránya nagyon is tudatos és gyors iramú - gondolom, ez

sokakat aggaszt, hiszen irreverzibilis társadalmi állapotok keletkeznek – az “elit” csere megalapozatlan vádjáról már szoltam. Meg kell jegyezni, hogy a helyi önkormányzatokba, azok szakigazgatási vezetőségébe nagyon sok ellenzéki szemléletű személy is bejutott – azaz a demokratikus rend egészét, a rendszerváltás értelmét kérdőjelezi meg, aki egy kalap alatt a kormánypárti-ellenzéki vezetőket, képviselőket, szakértőket, mint “új elitet” aposztrofálja, mint

akiknek csak az uborkafára való feljutás a fő gondjuk.

Tudom, a jelenlegi kormányellenes tájékoztatási monopólium miatt sok emberben bizonytalanság, hamis vélemény alakul ki. “Miért tűritek ezt a sok hazugságot, igazságtalan beállítást” - kérdik tőlem gyakran a választók. Talán azért tűrjük, mert ezektől már negyven év óta megszoktuk, hozzátartozik az életünkhöz. Talán a fiatalabbak, majd ők harciasabbak lesznek.

Szerzőink egyéb cikkeinek torlódása miatt VITA sorozatunk rendszerváltásról szóló anyagainak közlését következő lapszámunkban folytatjuk. Természetesen újabb írásokat is várunk arról, hogy „mi történt?” illetve „mi történik itt?” (lásd folyóiratunk előző számaint).